

ОЗНАКИ

часу

SIGNS OF THE TIMES
№ 4 (76) 2012

ВІРА
пересуває
гори с. 4

Пізнання Бога с. 9

Екзотична їжа с. 18

«Віра є підста-
вою для надії, те,
що переконує про
речі, недоступні
для споглядання»

(Євр. 11:1).

Одним з найскладніших для визначення слів є «віра». Щоразу, коли мене запитують, що таке «віра», чи як я розумію її, я глибоко за- мислююсь й не можу підібрати потрібних слів, щоб описати це явище.

«Віра – то підстава сподіваного, доказ небаченого» (переклад Огієнка). Ці слова можна часто почути з уст лю- дей, які глибоко досліджують Біблію чи відвідують якусь церкву. Це цитата з 11-го розділу Послання до євреїв, яку легко запам'ятати й використувати, та чи легко зрозуміти її? Якщо прочитати весь розділ, зміст цієї фрази розкрива- ється в усій повноті. У ньому розповідається про біблійних героїв, усе життя яких було прикладом віри: про Авеля, Ено- ха, Ноя, Мойсея, Авраама, Якова, Йосипа... Скільки труднощів пережили ці люди, скільки подвигів звершили, і все завдяки непохитній упевненості в тому, що Бог виконає те, що обіцяв, – «доказ небаченого». І врешті-решт кожний з них отримав те, на що сподівався.

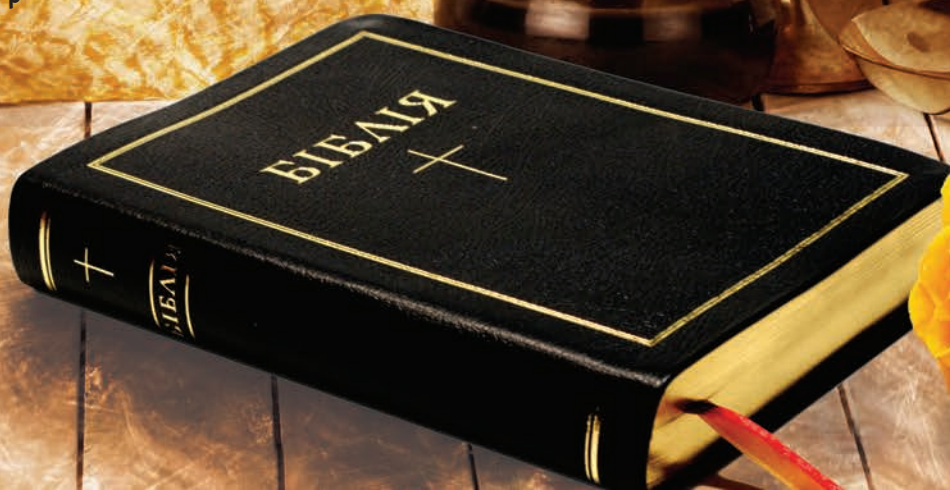
Отже, віра – це дійсно доказ небаченого. Адже ми віримо в те, що має статися, в те, що це неодмінно станеться тієї чи іншої миті. Якщо воно вже відбулося – то яка ж це віра? Це просто констатація факту.

Віра – надзвичайно могутня рушійна сила та підтримка. Адже кож- ній людині хочеться вірити в краще майбутнє, і це додає сил жити, тво- рити й боротися. Це закрив у нас Бог при створенні, і це чудово. Шкода лише, що часто нашу довіру зраджують, а віра зникає. Кому вірити? Чи можна вірити людям взагалі? Такі запитання ставити собі сьогодні кожний з нас. На жаль, наше оточення часто не виправдовує нашої довіри. Але Бог – не такий. Він ніколи не зраджує, ніколи не відвертається та не залишає нашого життя. Йому можна вірити, в Нього варто вірити.

У цьому номері ми поговоримо про деякі аспекти віри, дізна- ємося про шлях пізнання Бога, познайомимся з деякими цікавими фактами й отримаємо можливість взяти участь у новому цікавому проекті улюбленого журналу.

Отже, дорогі читачі, ми сподіваємося, що наша з вами віра зросте, довіра Богу буде виправданою, і ми дочекаємося того, на що сподіваємося!

З найкращими побажаннями,
редакція журналу «Ознаки часу»

З М І С Т

4 Віра пересуває гори

О. Нікітіна

6 Ціна однієї букви

О. Богданенков

9 Пізнання Бога

Е. Уайт

12 Мегапікселі творіння

Фотоконкурс

14 Як Бог урятував мою бабусю

О. Осипова

16 Цікаві факти з різних куточків світу

18 Екзотична їжа

М. Гунько

20 Слухайте серцем

Ненсі Ван-Пелт

21 Десять прийомів для розвитку вміння слухати

Іствуд Атватер

22 «Своя» віра

К. Рогачов

6

9

20

Відповідальний за випуск
директор видавництва
Василь Джулай

Головний редактор
Лариса Качмар

Редакційна колегія:
В. В. Алексеєнко
Л. Т. Волощук
П. І. Кирилюк

Відповідальний редактор:
Марія Бадардінова

Коректура
Людмили Шаповал,
Юлія Вальчук

Художній редактор
Тетяна Романко

Верстка
Тетяни Романко

Відповідальна за друк
Тамара Грицюк

Реєстраційне свідоцтво
№ 51 КВ від 10 вересня 1993 р.

Адреса редакції:
04071, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10-а
Телефон: 428-84-38

Формат 60x84 1/8.
Папір крейдяний.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1,8.
Наклад 2300 прим.
Видавництво «Джерело життя».

© 2012, журнал
«Ознаки часу»

ВІРА пересуває ГОРИ

О. Нікітіна

Упродовж усієї історії люди, керуючись вірою, звершували дивовижні подвиги. Олексій Маресьєв, маючи віру, з ушкодженням обох ніг за вісімнадцять днів подолав величезний шлях, що під силу зробити лише здоровій людині. Олександр Матросов, керуючись вірою в здобуття перемоги над ворогом, кинувся на амбразуру. Наскільки ж великою була впевненість цих людей у тому, заради чого вони жили! І сьогодні перемогу отримують ті люди, котрі мають віру, впевненість у позитивному результаті своїх прагнень.

Убіблійні часи також було багато героїв віри. Ці люди робили те, що перевершувало людські можливості й розуміння. Майбутній цар Давид, маючи віру, непохитну впевненість у Бозі, відганяв левів від своєї отари, коли був пастухом. Пізніше він переміг Голіята, котрий був значно сильнішим фізично та якого боялося все військо Ізраїлю. І Давид отримав винагороду за свою віру – Господь зробив його з пастуха царем.

Авраам поклав на жертвник найдорожче, що в нього було, – єдиного довгоочікуваного сина Ісаака, вірячи, що Бог поверне його цілим і неушкодженим. Він ні на мить не сумнівався в Господній любові, доброті й милості. Засвідчивши віру, довівши Богу свою вірність, Авраам отримав величезні благословення від Отця: Він запевнив Свого вірного друга, що його нащадки будуть великими, сильними й численними й у ньому благословляться всі народи. Кожний, хто вірить в Ісуса, є нащадком отця віри, Авраама, наслідуючи цю обітницю.

Ной вірив Богові й будував ковчег на суші, незважаючи на знущання оточуючих. Коли стався потоп, віра врятувала життя йому та його сім'ї. Решта людей загинула через відсутність віри й непослух.

Як видно з цих прикладів, за переконаннями, вірою завжди слідує вчинок, крок віри. Навіть у Біблії сказано: «Віра без діл мертва».

Роздумуючи про віру в житті людини, можна сміливо сказати, що кожна людина є віруючою. А як же тоді бути з атеїстами чи скептиками? Якщо проаналізувати життя кожної людини, можна побачити, що вона будує своє життя на вірі й довірі. Нехай навіть це віра в те, що людина походить від мавпи. Упродовж усього життя людина хоче почуватися захищеною. Діти шукають захисту в батьків, вірячи в їхню силу й авторитет. Дорослі часто шукають безпеку в грошах, міцних і вигідних людських стосунках; вони вірять, що це захистить від усіх проблем і неприємностей. Інші вірять у гороскопи, гадання, шукаючи захисту й безпеки. Ніщо з цього не є основою віри для нашого життя й може луснути в будь-яку мить, як мильна кулька. І людина залишається на самоті з проблемою, зазнає поразки, переживає кризу, втрачає сон, здоров'я та саме життя.

Те, куди ми можемо сховатися, що може нас захистити, має бути значно більшим і сильнішим, ніж ми самі. Найбезпечнішим і найкращим місцем для захисту є Сам Бог. Хоробрий цар Давид черпав свою силу з цього джерела.

«Віра є підставою для надії, те, що переконує про речі, недоступні для споглядання» (Євр. 11:1).

«Для мене Ти став пристановищем, баштою сильною супроти ворога!» (Псал. 60:4), – звертається до Бога Давид у своїх псалмах. «Господь серед тих, що мені допомагають, – і побачу загибель своїх ненависників. Краще вдаватися до Господа, ніж надіятися на людину, краще вдаватися до Господа, ніж надіятися на вельможних! Всі народи мене оточили, – я ж Господнім Ім'ям їх понижив! Господь моя сила та пісня» (Псал. 117:7–10, 14). Віра, довіра й упевненість у Ньому дарують нам відчуття безпеки, захищеності, комфорту, миру й спокою, незважаючи на різні обставини нашого життя. Бог більший, ніж обставини. Вони в Його руках, і Він може їх змінити. Віра завжди потребує Того, Хто керує цими обставинами.

«Де взяти віру, якщо її немає?» – запитують люди в наш неспокійний вік. Сьогодні небезпечно вірити людським словам, не завжди можна вірити ЗМІ, страшно вірити політикам – як тоді жити? Відповідь можна знайти у Вічній Книзі: «Віра – від слухання, а слухання – через Слово Христа» (Римл. 10:17). Віра – це дар від Господа, але укріпляти, примножувати та збільшувати її ми можемо лише за допомогою слухання Слова Божого, роздумуючи, читаючи Святе Письмо.

«Віра є підставою для надії, те, що переконує про речі, недоступні для споглядання» (Євр. 11:1).

Цей текст часто люблять цитувати люди, котрі глибоко досліджують Біблію, але пересічній особі він може здатися досить складним для розуміння. Що ж хотів сказати автор? Коли ми працюємо на виробництві, то знаємо, що наприкінці місяця отримаємо заробітну плату. Ми ще не тримаємо грошей у руках, але бачимо їх, вірячи, ми впевнені в невидимому. Працюючи, ми не сумніваємося, що отримаємо їх у певний час, тобто ми впевнені в тому, на що сподіваємося. Ми спокійно виконуємо свою роботу, не переживаємо щодня, заплата нам чи ні. Якщо Бог пообіцяв щось у Своїм Слові, нам не потрібно переживати й турбуватися, чи виконає Він Свою обіцянку. Він Той, Кому можна довіряти більше, ніж будь-кому з людей. Господь дотримує Слова.

Віра – це надія та довіра Тому, Хто тримає Своїм Словом Усесвіт.

«Покладіть на Нього всі ваші турботи, бо Він дбає про вас» (1 Петра 5:7). Як можна покласти свої турботи на Господа? Як віддати Богові все, що нас тривожить?

- **ЗА ДОПОМОГОЮ МОЛИТВИ.** «Нічим не журіться, але в усьому молитвою та благаннями з подякою висловлюйте ваші прохання Богові» (Филп. 4:6).
- **ПРИПИНІТЬ ПОСТІЙНО ДУМАТИ ПРО СВОЇ ПРОБЛЕМИ ЧИ ПОВОДИТИ СЕБЕ ТАК, НІБИТО ЇХ НЕМАЄ.** Коли ми віддаємо, даруємо якусь свою річ іншій людині, то не сподіваємося знову її одягнути. Не «приміряйте» більше свою проблему на себе, якщо ви віддали її Господові.
- **НЕ ОБГОВОРЮЙТЕ СВОЇХ ПРОБЛЕМ НІ З КИМ.**
- **ДЯКУЙТЕ БОГОВІ ЗА ПРОБЛЕМУ,** ситуацію, ніби вона вже вирішена.

ВІРА МАЄ СИЛУ ЗМІНЮВАТИ ОБСТАВИНИ

Закон сили віри вперше показав Своїм учням Ісус Христос. «Запевняю вас: коли будете мати віру, як гірчичне зерно, то скажете цій горі: Переїди звідси туди! – і вона перейде; і нічого не буде для вас неможливого»

(Матв. 17:20). Гора асоціюється з невідірваними проблемами, безвихідними ситуаціями, невиліковними хворобами та іншими «вузлами» нашого життя, які ми самі не можемо розв'язати. Але наша віра вивільняє силу Божу, і гори рухаються, проблеми вирішуються. Бог хоче навчити нас переставляти наші «гори», зміцнити нашу віру, довіряти Йому. Ісус Христос, Син Божий, прийшов на цю землю в образі людини, щоб показати приклад довіри Отцю. «...Він узав наші недуги і поніс хвороби» (Матв. 8:17). Господь уже зрушив наші «гори» на Голгофському хресті. З Його допомогою ми можемо переставляти ці «гори».

З часів гріхопадіння люди почали жити з проблемами, прокляттями й хворобами. У Біблії є дві дивовижні історії про те, як сила віри врятувала життя та повернула здоров'я. Перша розповідає про одну жінку, котра упродовж дванадцяти років ходила до лікарів, витратила чимало грошей і настраждалася. Вершті-решт вона наважилася підійти й доторкнутися до Ісуса. Це був останній і єдиний шанс. «Бо казала сама собі: Як тільки доторкнуся до Його одягу, стану здоровою. Ісус же, обернувшись і побачивши її, сказав: Кріпися, дочко! Віра твоя тебе спасла. І жінка була оздоровлена тієї ж миті» (Матв. 9:21, 22). Зверніть увагу на слова Ісуса: Він каже, що жінку спас не сам дотик, не одяг, не Його святість, а віра.

Інша історія розповідає про двох сліпих, які шукали зцілення. Не знайшовши ніде допомоги, вони зрозуміли, що залишився один шлях. Сліпці прийшли до Ісуса. Він сказав їм: «Чи ви вірите, що Я можу це зробити?» (Матв. 9:28). Отримавши відповідь, Господь доторкнувся до їхніх очей і сказав: «Хай вам станеться за вашою вірою! І відкрилися їм очі» (Матв. 9:29, 30).

Життя людини є результатом того, у що вона вірить.

У Бога є завжди щось краще для нас, більше, ніж ми можемо собі уявити. Господові не байдужі наші проблеми, горе, хвороби й страждання. Наш Бог є Богом співчуття та милосердя. Він хоче взяти весь наш тягар, наші «гори», й дати нам віру, мир, здоров'я, радість і безпеку, вирішити всі наші проблеми. Просто довіртеся Йому!

Олександр Богданенков,
пастор

ЦІНА ОДНІЄЇ БУКВИ

Кажуть, що одного разу імператор Олександр III у відповідь на прохання про амністію написав: «Помилувати не можна. Вислати до Сибіру». Його дружина Олександра Федорівна, яка прославилася своїми чеснотами, змінила розташування крапки в царській постанові.

У результаті слова імператора набули іншого значення: «Помилувати. Не можна вислати до Сибіру». Скромний за розмірами розділовий знак, маленька чорна крапка, котра з'явилася з дотиком пера, докорінно змінила чиясь долю, подарувавши свободу замість заслання.

Дрібниця? Зовсім ні! У житті не буває дрібниць, усе має своє значення та свої наслідки! Так, наприклад, невелика крапка може дорівнювати життю.

«...Часто трапляється, що саме з дрібниць починаються найважливіші на світі речі»
(Харукі Муракамі).

Як необережний крок може поставити хрест на кар'єрі сапера, так і зайвий розділовий знак чи відсутня буква можуть виявитися доленосними.

Це твердження справедливе не лише стосовно різних документів, у духовному житті воно також має силу. Біблія застерігає своїх читачів: «Не додавайте до того, що я вам наказую, і не зменшайте...» (П. Зак. 4:2). Християнські діячі перших століть були зацікавлені в достовірності рукописів, які копіювали переписувачі. Наприклад, відомий церковний письменник, перекладач і вчений Руфін Аквілейський у своїй передмові до однієї з праць Оригена благав і навіть погрожував прокляттями, щоб той, хто читає та переписує, був уважним до слів книги: «Кожного, хто буде переписувати або читати книги, перед обличчям Бога Отця, Сина й Свято-

го Духа закликаю та благаю вірою в майбутнє царство, а також таємницею воскресіння з мертвих, вічним вогнем, приготованим для диявола й ангелів його, закликаю та благаю: нехай він нічого не додає до написаного, нехай нічого не пропускає, не вносить і не змінює» (Ориген, «Про початки», пролог Руфіна. цит. за Б. Ерман. Перекручені слова Ісуса. Хто, коли і для чого правив Біблію, с. 83). Варто зазначити, що не Божественна забаганка й не людська скрупульозність спонукали людей до таких висловлювань, а усвідомлення надзвичайної важливості сказаного чи написаного, ніби справа стосується життя чи смерті!

Відомо, що підробка документів карається державним законом, так і свавілля стосовно біблійної істини в результаті призведе до трагічних наслідків. Апостол Петро, знаючи, як неправдомовці викривляють по-

слання Павла, пише про ту ціну, яку будуть змушені заплатити фальсифікатори та їхні послідовники: «... Ненавчені та нестійкі перекидують (послання апостола Павла. – *Прим. авт.*), як і інші Писання, – собі на власну погибель» (2 Петра 3:16).

У Євангелії від Матвія ми читаємо, що Христос наполягає на важливості кожної букви Святого Письма. Ісус каже: «Не думайте, що Я прийшов відмінити Закон або Пророків. Я не прийшов відмінити, але сповнити. Запевняю вас: доки будуть існувати небо й земля, жодна йота, жодна риска із Закону не зникне – все збудеться» (Матв. 5:17, 18).

Очевидно, що Син Божий ставиться з благоговінням до Святих Писань Ізраїлю. Він «не закликає до відмови від Закону, але вимагає його виконання на глибшому рівні» (Р. Браун. Введення в Новий Завіт. т. 1, с. 213). Для Нього важлива кожна йота й кожна риска. Непорушність Божих слів переважає міцність основ творіння, які були закладені при створенні нашого світу: «...Доки будуть існувати небо й земля, жодна йота, жодна риска із Закону не зникне...» (Матв. 5:18). Поміркуймо над цією фразою. Під давньогрецьким словом «йота», яке позначає одну з букв давньогрецької абетки, малася на увазі найменша буква давньоєврейської абетки «йод», яка за виглядом нагадує наш апостроф. А під словом «риска», напевно, розуміли ледве помітні риси, що використовувалися в єврейській абетці для розрізнення подібних за написанням букв.

Та невже ж це питання є таким принциповим, що наявність чи відсутність однієї букви подібні до ситуації з постановкою коми у фразі «стратити не можна помилувати»? Чи не занадто «прискіпується» Бог до правильного написання, переконуючи у важливості кожної літери Святого Письма? Можливо, це все є перебільшенням?

Перш ніж відповісти на ці запитання, уявіть собі такі ситуації з буденщини. На ваше прізвище з-за кордону прийшов грошовий переказ, але при звірці вказаних відправником даних з вашим паспортом виявилось, що все збігається, крім однієї букви у прізвищі. Як ви думаєте, чи видадуть вам ваш грошовий переказ? Не знаю, як

у вас, але мені касир відмовився видати належні мені гроші. А якщо помилка захвалася в документах на квартиру чи в паспорті? А чим, на ваш погляд, може обернутися в житті дитини неувважність медсестри, яка в графі «Група крові» поставила замість цифри IV цифру I? Отже, у нашому світі різниця в одну літеру чи наявність/відсутність розділового знака може дуже дорого коштувати! А як у духовному світі? Що ж усе таки приховується за категоричними словами Нагірної проповіді: «...Доки будуть існувати небо й земля, жодна йота, жодна риска із Закону не зникне – все збудеться» (Матв. 5:17, 18)? Що мав на увазі Божий Син?

Ісус каже, що істина незмінна, термін її призначення є необмеженим. Час не має влади над істиною, а тому вона ніколи не стане однією з тих раритетних речей, які зберігаються в музеях або в колекціонерів антикваріату. Завтра вона буде такою ж важливою, актуальною та потрібною, як і сотні років тому. Як зазначає один богослов: «Сказати, що не зникне жодна йота та жодна риска, означає закріпити з усією силою незмінність Закону» (Єпископ Кассіан (Безобразов). «Лекції з Нового Завіту. Євангеліє від Матвія, с. 57). Не до філологічних дуелей нас закликає Ісус, а до уважного, вдумливого, проникливого виконання написаного: «Я не прийшов відмінити, але сповнити». Коли ми читаємо Біблію, коли ми втілюємо в життя її принципи, без точності не обійтись, а то все може вийти навпаки, як це не раз траплялося в минулому.

Історія Церкви має приклади, коли суперечка про єдину букву розтягувалася на століття й ставала джерелом ненависті та причиною кровопролитних війн між послідовниками Христа.

Ким був Ісус? Якою була Його природа? Чи є Він Богом, так само як і Його Отець чи Він лише має Божественне походження? – ці запитання глибоко хвилювали християн IV-го та V-го віків. Церква розкололася. Арій, пресвітер з Олександрії, людина суворих поглядів, що отримала в минулому гарну освіту, казав, що Божий Син не завжди існував. «Був час, коли Його не було», – стверджував він.

Афанасій, диякон тієї ж Олександрійської церкви, наполягав на вічності Сина Божого і єдності Його природи з природою Отця. Отже, якщо спробувати викласти суть суперечки, що виникла в одному невеликому реченні, вийде наступне: Афанасій стверджував, що Син єдиносущний (омоусіос) Отцеві, в той час як Арій говорив про подобу (оміусіос). «Як стверджували історики наступних часів, усі су-

Істина – дорогоцінний скарб, який не дістануть злодії чи інфляція, це небесна монета найвищої проби. Вона наповнює життя вічним сенсом і робить людину вільною.

перечки зводилися до букви «і» (у грецькому варіанті вона додається у другому випадку) (Б. Ерман. «Ісус перервте Слово. Як насправді зароджувалося християнство»). Без букви «і» Христос та Отець єдині за Своєю природою. Нікейський символ віри згодом стверджував цю рівність наступним чином: Господь Ісус є народжений «від Отця, тобто є із сутності Отця, Бог від Бога, Світло від Світла, Бог істинний від Бога істинного, народжений, не створений, єдиносущний Отцеві». Додайте букву «і», і єдність втратиться, залишивши замість себе лиш деяку подобу, схожість, близькість, але ніяк не відповідність. Століття кровопролиття за одну букву! Історики відмічають: «У містах люди воювали за одну-єдину букву: чи єдиносущний Христос Отцеві чи лише подібний сутності, омоусісос чи оміусісос? Чи був Він із двох природ чи у двох природах?» (Ф. Дженкінс. «Війни за Ісуса. Як церква вирішила, в що вірити», с. 120).

То чого ж варта одна-єдина буква? Як дорого може обійтися наяв-

ність чи відсутність ледве помітного розділового знака? Очевидно, найменша буква чи навіть риска може мати величезне значення, яке визначає хід історичних подій на багато десятиліть уперед. Перед тим як зробити вирішальний крок, потрібно розставити усі крапки над «і», як у прямому, так і в переносному значенні!

Ненависть, інтриги, гоніння та кровопролиття – ось засоби, якими користувалися опоненти, щоб переконати у своїй правоті. Шкода, але в битві навколо «йоти» християни забули, що в серці Біблії знаходиться заклик до любові: «...Все, що тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, так чиніть їм і ви, бо в цьому Закон і Пророки» (Матв. 7:12). Ісус на початку Нагірної проповіді затвердив незмінність кожної букви Закону, а в кінці застеріг Своїх слухачів, щоб вони, захопившись однією буквою, не втратили змісту й призначення Письма! «Жорстокість, як і будь-які гоніння чи насильницьке навернення, неможливо виправдати. Але давні християни праві в тому, що пристрасно ставилися до цього питання (про пошук істини), хоча й використовували сумнівні методи» (Ф. Дженкінс, с. 31).

Як поет слідує за натхненням, як учений вивчає довколишній світ, як сапер надіється на міношукач, так і християнин має наслідувати істину, вивчати її й сподіватися на неї. Нехтуючи істиною, ми нехтуємо Святим Письмом, Словом живого Бога, ми нехтуємо своїм життям і життям своїх близьких, ми нехтуємо Небесами та вічним Господом! Істина – дорогоцінний скарб, який не дістануть злодії чи інфляція, це небесна монета найвищої проби. Вона наповнює життя вічним сенсом і робить людину вільною. Істина варта того, щоб заради неї жити та, якщо потрібно, померти!

Я верю

Я верю в силу покаяння,
Я верю в таїнство любови,
Я верю в трепет очікування,
Я верю в сонячні дні.

Я верю в іскренніє чувства,
Я верю в преданных друзей,
Я верю, если очень грустно,
И сразу станет веселей.

В свободу верю и в отвагу,
В самоотверженность и честь,
В героев верю, но не в шпагу,
И в правду верю, но не в лесть...

...Я верю в жизнь и верю в счастье,
В надежду верю и в добро,
И в святость материнской ласки
Я верю, верю все равно.

Я верю, дети не взрослеют,
Не превратятся в стариков,
Войн не бывает, твердо верю,
Как не бывает и врагов.

Я верю в звезды и планеты,
И в бесконечные миры,
Я верю – зла и боли нету,
Любуюсь вечностью с горы...

...Я верю в то, что мы любимы,
Что нас всегда и всюду ждут,
Я верю в то, что пилигримы
Покой желанный обретут.

Я верю, люди не уходят,
Любови по силам их вернуть,
Я верю, звезды ночью всходят
Нам освещать во мраке путь.

Я верю, что мы тоже птицы
И тоже любим высоту,
И тоже можем не разбиться,
Я верю в дерзкую мечту.

Я верю, суждено ей сбыться,
Пусть все иначе наяву,
Продолжу верить и молиться,
Я верю – значит, я живу.

(Автор невідомий)

Еллен Уайт

«Дослідіть Писання! Бо ви думаєте через них мати вічне життя, – а вони свідчать про Мене» (Івана 5:39).

ПІЗНАННЯ БОГА

Різнманітні шляхи, якими Бог намагається відкрити Себе людям і привести їх до тісного спілкування з Ним. Природа безперервно промовляє до наших почуттів. Людина із щирим серцем буде вражена любов'ю та славою Божою, які відкриваються в ділах Його рук. Уважно прислухаючись, можна почути і зрозуміти, що Бог промовляє до неї через явища природи. Зелені ниви, розлогі дерева, бруньки та квіти; мандруючі хмари, падаючий дощ, дзюркотливі струмки, велич і слава небес – усе промовляє до наших сердець, закликаючи нас познайомитися з Тим, Хто все це створив.

Наш Спаситель пов'язував Свої дорогоцінні повчання з явищами природи. Деревя, птахи, польові квіти, гори, озера та красиве небо, а також події повсякденного життя поєднувалися зі словами прав-

ди, щоб люди могли потім пригадувати Його уроки серед метушні та клопотів щоденного життя.

Бог бажає, щоб Його діти вміли цінувати Його діла і могли насолоджуватися простою ніжною красою, якою Він оздобив наш земний дім. Бог любить усе прекрасне, але краса характеру важливіша для Нього, ніж зовнішня привабливість. Він хоче, щоб ми дбали про власну чистоту та простоту, які так приваблюють нас у квітах.

Коли б ми тільки захотіли уважно прислухатися до творіння Божого, що оточує нас, то засвоїли б дорогоцінні уроки послуху та довір'я. Починаючи від зір, які від віку до віку рухаються у Всесвіті невидимим, призначеним для них курсом, і до найменшого атома – все в природі підкоряється волі Творця. Бог турбується й утримує все, що створив. Той, Хто керує незліченними світами безмежного Всесвіту, водночас дбає і про маленького сірого горобчика, який безжурно співає свою простеньку пісеньку.

Небесний Отець ніжно піклується про всіх нас: Він бачить, коли ми йдемо на

Без серйозного дослідження Біблії, без вивчення її з молитвою ми не зможемо набути мудрості.

роботу, чує, коли ми молимося. Його око пильнує нас, коли ми увечері лягаємо спати і коли встаємо вранці. Йому відомо, коли багач бенкетує у своєму палаці і коли бідняк збирає дітей довкола убогого столу. Бог знає про кожну проливу сльози, і жодна усмішка не залишається непоміченою Ним.

Коли б ми усе це глибоко збагнули, то звільнилися б від зайвих і безпідставних турбот. Наше життя не було б настільки переповнене розчаруваннями, як сьогодні, бо всі справи – великі чи малі – ми передали б у руки Бога, Якого не можна збентежити ні безліччю наших турбот, ані їхнім тягарем. Тоді наша душа насолоджувалася б спокоєм, якого багато

людей ще не зазнали.

Насолоджуючись привабливою красою землі, подумайте про прийдешній світ, в якому не буде й сліду гріха та смерті, де природа не носитиме на собі й тіні прокляття. Уявіть собі оселю спасених і пам'ятайте, що вона буде прекраснішою, ніж це може намалювати найсміливіша уява. У різноманітних Божих дарах в природі ми бачимо лише найслабші відблиски Його слави. Написано: «Чого око не бачило й вухо не чуло і що на серце людині не приходило, – те приготував Бог тим, які люблять Його!» (1 Кор. 2:9).

Бог говорить до нас через Своє Провидіння і шляхом впливу Святого Духа на людське серце. В усьому, з чим ми зустрічаємося у нашому повсякденному житті, щоденних змінах, які відбуваються навколо нас, ми можемо знайти цінні уроки, якщо тільки наші серця відкриті для їх сприймання. Простежуючи дію Божого Провидіння, псалмист говорить: «Господньої милости повна земля!» (Псал. 33:5). «Хто мудрий, той все це завважить, – і познають вони милосердя Господнє!» (Псал. 107:43).

Бог звертається до нас через Своє Слово. Біблія ще ясніше відкриває Його характер, Його взаємовідносини з людьми та великий План спасіння. У ній викладена історія патріархів, пророків та інших святих мужів давнини. Вони були «подібними до нас нахилами» (Якова 5:17), боролися з такими ж розчаруваннями,

як і ми, впадали в спокуси, але знаходили в собі мужність і за допомогою благодаті Божої ставали переможцями. Читаючи про це, ми зміцнюємося духом у прагненні до праведності. Коли ми дізнаємося про дивні досвіди, через які вони пройшли, коли бачимо, яким світлом, любов'ю та благословеннями вони користувалися, які діла чинили за допомогою Божої благодаті, – тоді той самий Дух, Який надихав їх, запалить і в наших серцях вогонь святої ревності і бажання бути подібними характером до них і ходити з Богом так, як вони.

Ісус сказав про старозавітні Писання – і тим більше це стосується Нового Завіту: «...Вони свідчать про Мене» (Івана 5:39), тобто про Відкупителя, в Якому зосереджені всі людські надії на вічне життя. Так, уся Біблія свідчить про Христа. Починаючи з першої розповіді про створення світу – «без Нього не повстало нічого з того, що повстало», – до Його останньої обітниці: «Ось Я незабаром приходжу» (Івана. 1:3; Об'явл.22:12), ми читаємо про Його діла і чуємо Його голос. Якщо ви бажаєте познайомитися зі Спасителем, досліджуйте Святе Письмо.

Нехай Божі Слова наповнять ваше серце. Це – жива вода, котра вгамовує спрагу. Це – живий хліб з Небес. Ісус проголошує: «Якщо не будете їсти тіла Сина Людського і не будете пити Його крові, не будете мати в собі життя» (Івана 6:53); і далі Він пояснює: «Слова, які Я вам сказав, є дух і життя» (Івана 6:63). Наше тіло складається з того, що ми їмо та п'ємо. У духовному житті діє той же принцип, що й у фізичному. Те, над чим ми розмірковуємо, дає моральну підпорку нашій духовній природі.

План спасіння – це таємниця, яку бажають осягнути ангели. Її будуть вивчати й оспівувати викуплені протягом вічності. Невже ж ця тема не заслуговує пильного і ретельного дослідження вже зараз? Безмежна милість і любов Ісуса, Його жертва заради нас заслуговують серйозного та благоговійного роздумування. Давайте зосередимося на характері нашого дорогого Відкупителя та Заступника, глибше замислимося й усвідомимо ціль місії Того, Хто прийшов, щоб спасти Своїх дітей від гріхів їхніх. Якщо ми будемо присвячувати час для роздумів про небесні істини, наша віра і любов міцнітимуть, молитви будуть приємні Богові, бо в них буде дедалі більше віри та любові. Це будуть свідомі й палкі молитви. Ми покладатимемо всі надії на Ісуса, маючи щоденний і живий досвід у тому, що Його сила спасає всіх, хто приходить через Нього до Бога.

Розмірковуючи про досконалість Спасителя, ми переймаємося бажанням повністю змінитися й відновитися, стати подібними до Його непорочного образу. Душа

прагне схожості з Тим, Ким ми захоплюємося. Чим більше ми будемо роздумувати про Христа, тим більше розповідатимемо про Нього іншим людям, свідкуючи про Нього всьому світові.

Біблія написана не лише для вчених, навпаки, вона призначена для простих людей. Великі істини, необхідні для спасіння, ясні як день. І ніхто не припуститься помилки і не заблукає, якщо тільки не буде ставити свою власну думку вище за ясно відкриту Божу волю.

Щоб знати, чого навчає Святе Письмо, ми повинні самі досліджувати Слово Боже, а не покладатися на свідчення інших. Якщо ми дозволимо іншим людям думати за нас, то наші духовні сили ослабнуть, а здібності притупляться. Ми втратимо здатність сприймати всю глибину істин Слова Божого. І навпаки, наш розум зміцниться, нам відкриється дивовижна краса і цінність Біблії, якщо ми будемо серйозно досліджувати взаємозв'язок біблійних тем, порівнюючи один текст з іншим, зіставляючи духовне з духовним.

Ніщо так не зміцнює розум, як вивчення Святого Письма. Жодна інша книга не здатна настільки підносити думки, оживляти розум, як Біблія з її глибокими, облагороджуючими істинами. Якби Слово Боже досліджувалося так, як слід, люди володіли б широчинню розуму, благородством характеру і непохитністю намірів, що в наші дні зустрічається рідко.

Дуже мало користі приносить швидке читання Святого Письма. Можна прочитати Біблію від початку до кінця, але так і не збагнути всієї її краси, не помітити глибокого, прихованого змісту. Краще вивчати якийсь текст Святого Письма, доки його зміст і значення не стануть ясними, а Божий План спасіння – зрозумілим, ніж поверхово прочитати багато розділів без певної мети і без засвоєння конкретних настанов. Нехай ваша Біблія завжди буде з вами! Читайте її при кожній нагоді, намагайтеся запам'ятати прочитане. Навіть ідучи вулицею, ви можете прочитати з неї декілька рядків, щоб роздумувати над змістом цього уривку і таким чином закріпити текст в пам'яті.

Без серйозного дослідження Біблії, без вивчення її з молитвою ми не зможемо набути мудрості. Деякі частини Святого Письма настільки ясні, що їх неможливо неправильно зрозуміти. Але є й такі, зміст яких не відразу зрозумілий і не сприймається після першого прочитання. Тому необхідно порівнювати один вірш Святого Письма з іншим. Досліджувати всі слова треба старанно, з молитвою та роздумами. Таке вивчення буде щедро винагороджене. Подібно до рудокопа, який знаходить «житу» дорогоцінного металу, схованого в глибин-

них пластах Землі, наполегливий дослідник Слова Божого у пошуках прихованих скарбів знайде істини надзвичайної цінності, недоступні для неуважного шукача. Натхненні слова, сприйняті серцем, будуть подібні до струмків, що течуть від Джерела життя.

Ми не повинні читати й досліджувати Біблію без молитви. Перед тим, як відкрити її святі сторінки, благайте, щоб Святий Дух просвітив вас – і Він це зробить. Коли Нафанаїл прийшов до Ісуса, Спаситель сказав: «Ось справжній ізраїлець, у якому нема підступу! Каже Йому Нафанаїл: «Звідки мене знаєш?» А Ісус у відповідь: «Ще до того, як закликав тебе Пилип, Я бачив тебе під смоківницею» (Івана 1:47, 48). Ісус і сьогодні бачить нас, коли ми на самоті молимося Йому, благаючи про світло, аби пізнати, що є істина. Ангели із царства Світла перебуватимуть з тими, котрі зі смиреними серцями шукають Божого керівництва.

Святий Дух звеличує і прославляє Спасителя. Його служіння полягає у тому, щоб відкривати Христа, чистоту Його праведності, велич спасіння, яке ми знаходимо в Ньому. Ісус каже: «Бо від Мого одержить і сповістить вам» (Івана 16:14). Тільки Дух може навчити Божественної правди. Як же високо Бог цінує людство, якщо Він заради нас віддав Свого Єдинородного Сина на смерть і послав Свого Святого Духа, щоб Він навчав і постійно провадив нас!

Щоб знати,
чого навчає
Святе Письмо, ми
повинні самі до-
сліджувати Слово Боже,
а не покладатися
на свідчення
інших.

МЕГАПІКСЕЛІ ТВОРІННЯ

Дорогі читачі!

Ми дуже вдячні вам за те, що ви тримаєте в руках наш журнал. Нам дуже хотілося б почати більш тісно співпрацювати з вами, подарувати вам можливість стати частиною команди «Ознаки часу»! Ми відкриваємо нову рубрику «Мегапікселі творіння», яка буде складатися повністю... з ваших робіт!

Ми впевнені, що серед вас є люди, небайдужі до краси природи, ті, хто помічає Божу руку в усьому – від квіточки до комахки – і закарбовує цю красу на фотографіях. І тому саме вас ми запрошуємо поділитися з нами своїми фотографіями Божого творіння. Крайні роботи будуть надруковані на центральному розвороті кожного випуску.

ВИМОГИ ДО ФОТО:

при 300 dpi розмір фото не менше 10 см.

при 72 dpi фото не менше 50 см.

Формат – tif, jpg.

Модель, бажано, СМУК.

Надсилати за адресою: maryalichelitl@gmail.com,
у темі вказувати «Мегапікселі творіння».

З нетерпінням чекаємо ваших робіт!

Олена Осипова

Як Бог урятував мою бабусю

Мене звуть Олена, а мого чоловіка – Микола. Я хочу розповісти вам про цікавий випадок, який трапився з моєю бабусею Антоніною Михайлівною Буяновською. Історію її дивовижного порятунку з болота 2005 року було надруковано в газетах міст Ганцевичі та Барановичі Республіки Білорусь. Інтерв'ю та сюжет про неї показувала Барановицька телестудія «INTEX».

Отже, якось після занять за мною зайшов Микола, і ми поїхали в гості до знайомих. Спілкування було цікавим, і ми повернулися пізно. Біля під'їзду зустріли маму мого чоловіка, вона плакала й була дуже схвильована. Виявилося, що зранку вони з моєю бабусею поїхали на болото збирати журавлину. Іти було далеко, тому батьки Миколи вирішили залишити бабусю біля дороги, щоб вона не стомилася, але й могла назбирати ягід. Бабуся погодилася, адже вона не вперше була в лісі.

Та повернувшись через деякий час до машини, батьки Миколи не знайшли бабусю – вона зникла. Мама приїхала зі знайомими додому, а тато залишився в лісі шукати бабусю. Було вже близько дев'ятої години вечора, сутеніло. Я намагалася заспокоїти маму. А потім ми зібралися їхати до болота, яке знаходилося між селами Новосілки й Борки. Микола пішов у гараж, а ми з його мамою вирішили помолитися.

З міста ми виїхали близько десятої вечора. У дорозі ми були майже дві години. Мама сподівалася, що тато знайде бабусю до нашого приїзду. На дорозі, яка розділяла болото, ми побачили тата. Він тремтів від холоду, хоча й був тепло одягнений. І я згадала, що бабуся була одягнена дуже легко. Як же вона витримає такий холод? Батьки були розгублені, ми також не знали, що робити.

Нарешті у мене з'явилася ідея зателефонувати в службу з надзвичайних ситуацій. Через півтори години прибула міліція та рятувальники з МНС. Але вони пояснили нам, що нічого не можуть зробити вночі. Нас повезли у міліцейський відділок міста Ганцевичі для свідчень.

Моє серце стискалося від болю, я просто не могла повірити, що це відбувається з нами. І коли співробітники запитали мене, як виглядала бабуся, я почала плакати, згадуючи її обличчя й усмішку та розуміючи, що більше її не побачу. Головною була версія про те, що вона знепритомніла й померла десь у болоті. Майор міліції, побачивши мою розгубленість, вирішив мене підбадьорити. Він сказав, що за 15 років своєї роботи часто стикався з такими випадками і що все буде добре. Нас також запевнили, що для пошуків бабусі виділять собаку й вертоліт, а потім відправили додому.

Зранку нас чекало розчарування: собаку нам не виділили та й вертоліт навряд чи дадуть. Спочатку я засмутилася, а потім згадала, що мій дядько працює у військовій частині підполковником. Я зателефонувала йому з надією, що він допоможе. Дядько Віталій узяв із собою роту солдат і приїхав на допомогу. Вони обшукали болото, але безрезультатно – не було жодних ознак перебування бабусі десь поблизу. І ось уже закінчувався вівторок. Біля болота залишилися Микола, я, дядько Віталій і кілька міліціонерів. Один з них запропонував запустити сигнальні ракети. Так ми й зробили. Знову безрезультатно.

Приїхавши додому, я страждала від думки, що лежу в теплом зручному ліжку, а бабуся ходить десь у темряві й мерзне. Зранку знову ожила надія знайти бабусю. У середу я не поїхала до болота, а вирішила піти на заняття, щоб трохи відволіктися. Але я все одно постійно телефонувала тітці, яка в той день літала вертольотом. Вона розповіла, що з висоти побачили жовтий мішок, схожий

на бабусин. Я зраділа, бо керівник служби МНС уже розробив план бабусиною шляху, але це була не її річ. Знову сльози й розчарування. Становище було безвихідним. Я почала телефонувати знайомим, благаючи про допомогу. Один з наших друзів, Сергій, підтримував мене і, коли я знову розплакалася, запитав: «Ти що, не віриш у Бога?». І тоді зрозуміла: Господь знає, як зберегти бабусю, а моя справа – молитися за неї й вірити.

Після цього я більше не плакала, а навіть раділа, бо була впевненою, що бабусю ми знайдемо саме в п'ятницю. І ось у ніч проти п'ятниці мені наснилася бабуся, вона усміхалася. Приїхавши на болото, ми побачили, що нам виділили роту солдат і собаку-шукача. Дядько Віталій сів у вертоліт і полетів на пошуки. Ми з родичами машиною одного з рятувальників поїхали в сусідні села, щоб дізнатися, чи не приходила туди бабуся. Та її ніде не бачили. Тоді водій запропонував повернутися до майданчика для посадки вертольота. Але раптом на зворотному шляху задзвонив телефон. Зв'язок був поганим, але ми почули, що кричав дядько Віталій: «Ми знайшли її!». Тітка запитала: «Жива?». «Жива! Жива!!!» – вигукнув у відповідь її чоловік. Тієї миті нашої радості не було меж!

Ми приїхали й чекали, коли прилетить вертоліт. Ми думали, що бабуся від холоду вже ледве ходить і їй потрібно буде відвезти в лікарню. Але коли ми її побачили, то дуже здивувалися, тому що вона усміхалася, єдине – постійно просила пити. Але їй ні в якому разі не можна було давати багато рідини, бо після зневоднення це могло зашкодити здоров'ю та навіть життю.

Але Бог і тут показав Свою турботу. З вертольота на невеликій висоті скинули 2-літрову пляшку води. Та Господь не допустив, щоб бабуся випила її й постраждала – пробку зрізало, ніби лезом, і вода вилилася. Залишилося стільки, скільки було потрібно, щоб трохи освіжитися.

Я супроводжувала бабусю в машині швидкої допомоги в лікарню, і дорогою вона говорила: «Оленко, я весь час просила Бога, щоб Він випробував мене й показав мені помисли мого серця!». Почувши ці слова, лікарі почали усміхатися. Коли ми приїхали до лікарні, бабусю оглянули й сказали, що з нею все чудово, хоча до цього часто збільшувався тиск. Після всіх процедур бабусі дозволили йти додому.

Мій дядько не вірив у існування Бога, але після цього випадку повірив і навіть свідчив людям, які брали участь у пошуках бабусі, про дивовижні діла Господа. Пізніше дядько признався бабусі: щодня у нього зникала надія на те, що він зможе знайти її, адже впродовж трьох років у цій місцевості пропало восьмеро людей. На території болота, яке розташоване приблизно за 15-17 кілометрів від Ганцевичів, губилися навіть відправлені на порятунок пенсіонерки співробітники місцевого відділу з НС.

Це величезне диво! Зникнення бабусі змінило життя нашої сім'ї. Ми дуже здружилися за п'ять днів пошуків. Дядько Віталій визнав існування Бога. Знайомі бабусі, які раніше не бажали її слухати, зараз самі приходять і цікавляться, беруть книги, які раніше відкидали. Та й наша з чоловіком віра зросла. Усі ті часи переживань показали нам: коли ніякі людські сили, ніякі організації чи техніка не можуть допомогти, з'являється Бог і вирішує будь-яку проблему. Порятунок нашої бабусі можна назвати чудом Божим. Після цього випадку ми переконалися, що наш Творець – Всемогутній. Хіба можна після таких подій не повірити в Божу силу й любов до людини?

ЦІКАВІ ФАКТИ З РІЗНИХ КУТОЧКІВ СВІТУ

Людина – друг собаки

Кажуть, що собака – найкращий друг людини. І справді – важко знайти серед людей такого вірного друга. Джон Ангер і Шеп з Бейфілда (штат Вісконсін, США) є прикладом такої дружби. Ангер узяв Шепу з притулку щеням 19 років тому. Якось Джон був дуже пригніченим і навіть наважився вчинити самогубство. Вірний Шеп не міг цього допустити – він урятував господаря. Однак з віком артрит і дисплазія тазостегнових суглобів стали дошкуляти собаці, через це він не може заснути. Тому Ангер несе свого чотириноного друга до озера, бере його на руки й ходить по груді у воді протягом декількох годин, щоб собака міг поспати. У воді вага тіла не тисне на суглоби, біль зникає, і Шеп нарешті розслабляється, а його голова лежить на грудях Ангера. Лікарі пропонували приспати собаку, але Джон навідріз відмовився. Він не допускає навіть думки про це.

Ангер дуже любить свого собаку й намагається провести з ним кожну вільну хвилину, бо не знає,

Міст Мойсея

«І простяг Мойсей руку свою на море, – і Господь гнав море сильним східнім вітром цілу ніч, і зробив море суходолом, – і розступилася вода. І ввійшли Ізраїлеві сини в середину моря, як на суходіл, а море було для них муром із правиці їхньої та з лівиці їхньої» (Вих. 14:21, 22). Це одна з найбільш вражаючих біблійних історій.

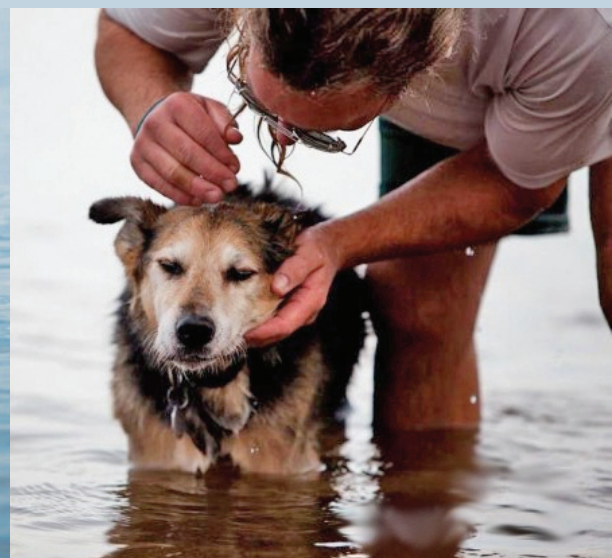
Голландські дизайнери з фірми RO and AD Architecture спроектували один з найцікавіших мостів у світі, який має назву «Міст Мойсея». Його особливість полягає в тому, що він... занурений у воду!

Коли влада Нідерландів почала реконструкцію старовинного замку Фор-де-Робер (XVII століття), вона стикнулася з

як довго той проживе. Джон попросив свою подругу зробити декілька фотографій і розмістити їх на своїй сторінці на Facebook.

«Я не можу передати словами, наскільки дорогим для мене є цей пес. Коли даруєш любов, вона повертається тобі сторицею. Я хочу, щоб люди згадували про це, дивлячись на фото», – розповів господар пса Джон Ангер.

«Правдивий друг любить за всякого часу, в недолі ж він робиться братом» (Прип. 17:17), незалежно від того на чотирьох лапах чи на двох ногах.

ВІДМОВА ВІД ВИПУСКНОГО, ЗАРАДИ СПАСІННЯ ЖИТТЯ

Дізнавшись, що дівчині потрібні вісім мільйонів на лікування, учні 11-го класу московської школи № 405 кинулися заробляти гроші самі, залучили менших школярів, підняли на вука всю школу, а потім – і весь район.

Виявилося, що російські лікарі, випробувавши всі наявні засоби, виписали Маргариту додому помирати. Від постійної хіміотерапії у неї почали відмовляти нирки, але рак не відступив.

Добре обладнана німецька клініка погодилася оперувати дівчинку, але потрібні були вісім мільйонів рублів. І тут у бій кинулися діти – вони вирішили знайти гроші самостійно! Не просто випросити в батьків, а заробити!

Учні

школи влаштовують ярмарки, концерти, флешмоби. На запитання: «Чому ви не залучите дорослих?» вони відповідають:

«У Рити є тільки мама, та ще молодший брат, а тато три роки тому пропав без вісти... А хто ще допоможе, якщо не ми? Ми ж сім'я! Якби таке трапилося з кимось із нас, ми також боролися б! – пояснюють діти. – От у третьому класі, наприклад, старші учні образили нашого хлопчика, то ми пішли всім класом розбиратися... Якщо хтось захворіє та лягає в лікарню, ми збираємо передачі, провідуємо всі разом. Ми завжди разом! І дні народження святкуємо, і в літні табори їздимо, і на екскурсії, навіть за кордон»...

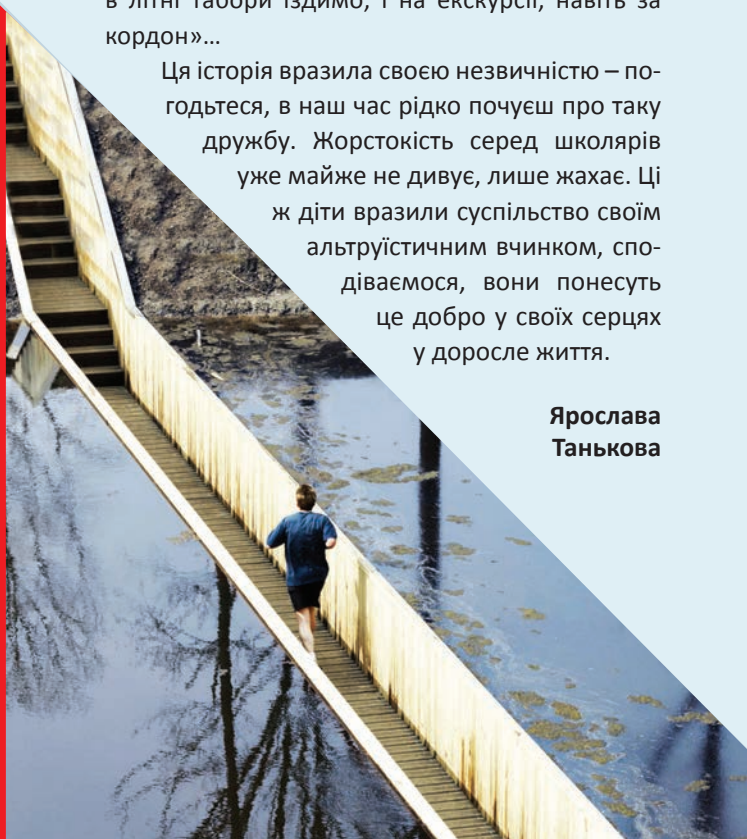
Ця історія вразила своєю незвичністю – погодьтеся, в наш час рідко почуєш про таку дружбу. Жорстокість серед школярів уже майже не дивує, лише жахає. Ці ж діти вразили суспільство своїм альтруїстичним вчинком, сподіваємося, вони понесуть це добро у своїх серцях у доросле життя.

Ярослава
Танькова

серйозною проблемою. За давньою традицією навколо замку знаходиться наповнений водою рів. Але новий міст через рів не можна було будувати: це зіпсувало б історичний ландшафт. Тому дизайнери придумали оригінальний вихід: занурили міст у воду приблизно на метр. Таким чином, кожний, хто стає на нього, ніби опиняється перед водою, яка розступилася.

Проект виконано зі спеціального високотехнологічного матеріалу – міцної деревини, просоченої різними речовинами, які захищають її від вологи, грибка, жучка, температурних перепадів та інших проблем. Ця деревина піддається ацетилюванню, що захищає її від псування впродовж десятків років. Вважають, що під водою цей матеріал прослужить понад 50 років.

Цікаво, що середньовічний замок Фор-де-Робер до реконструкції не міг похвалитися великою кількістю відвідувачів. А після спорудження мосту кількість туристів різко збільшилася, адже міст Мойсея – унікальний і подібних у світі немає. Потрапивши на цей міст, людина може хоча б частково пережити чи уявити емоції ізраїльтян за часів Мойсея. Бажаєте долучитися до біблійної історії? Ласкаво просимо до Голландії!

Екзотична їжа

Микола Гунько

Чи можна християнам вживати зміїний суп і запечених щурів? Химерні блюда азійської кухні – зміїні супи, запечені ящірки та щури – викликають сум'яття в багатьох людей. Як християнам реагувати на подібний раціон? Чи є у Святому Письмі настанови щодо їжі?

Спрадавна наш народ вирізнявся особливим ставленням до того, що ми споживаємо. Це, звичайно, зумовлено християнськими традиціями, котрі існують в суспільстві. Тому й насторожує нас сучасна тенденція, коли в ресторанах і кафе разом зі звичними блюдами увазі відвідувачів пропонують вищезгадані делікатеси східної кухні – японської, китайської, корейської, малайзійської.

Святе Письмо і в даному випадку не залишає нас без відповіді: «Бо всяке Боже творіння добре, і ніщо з того, що з подякою приймається, не підлягає відкиненню, адже воно освячується Божим Словом і молитвою» (1 Тим. 4:4, 5). Як бачимо, перед вживанням їжі слід з'ясувати, чи освячена вона Словом Божим, і за добрим християнським звичаєм подякувати за неї Богові в молитві. З останнім критерієм зрозуміло, оскільки вдячність за хліб щоденний за сімейним столом є невід'ємною традицією нашої культури. А як бути з освяченням Божим Словом?

У Біблії є два уривки, в яких містяться практичні Божі рекомендації щодо їжі. Перший –

книга Буття 1:29: «І сказав Бог: "Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, – нехай буде на їжу це вам!"» Вегетаріанська їжа є оптимальною для людини, адже призначена Богом із самого початку. Після всесвітнього потопу раціон людини поповнився м'ясом і рибою, але з певними обмеженнями. У другому уривку – 11-му розділі книги Левит – описується розподіл на чисту й нечисту м'ясну їжу. Пропоную коротко розглянути Божі поради. Відносно риби сказано в 9–10-му віршах: «Оце будете їсти зо всього, що в воді: усе, що має плавці та луску в воді, у морях та в річках, – їх будете їсти».

Отже, відсутність у риби плавців і луски є ознакою непридатності до вживання. Неїстівні також такі птахи: орел, гриф і морський орел, шуліка, сокіл, ворон, страус, сова, чайка, яструб, пугач, рибалка, ібіс, лебідь, пелікан, сип, чапля, одуд і нетопир (13–19 вірші). З дрібних же тварин, які плазують по землі, ці нечисті: кріт, миша, ящірка, ховрах, щур, равлик, їжак, тхір (29-й вірш). У 41–42-му віршах знаходимо відповідь відносно вживання зміїних делікатесів: «А все плазуюче, що плазує по землі, гидота воно, – не буде їстися. Усе, що повзає на животі, і все, що повзає на чотирьох, аж до всього, що багатоножне, усе плазуюче, що плазує по землі, – не будете їх їсти, бо

гидота вони». 3-поміж комах дозволено їсти сарану (20–22-й вірші). У 3-му вірші цього розділу зазначено критерій щодо споживання домашніх тварин: «Кожну з худоби, що має розділені копита, і що має копита роздвоєні розривом, що жує жуйку, – її будете їсти». З цієї причини м'ясо верблюда, зайця, тушканчика, свині неїстівне, адже воно не має ознак належності до чистих тварин (4–8-й вірші).

Відвідавши кафе, власник якого сповідує іслам, я побачив таку картину: представлений тут асортимент надзвичайно широкий, проте немає жодних блюд зі свинини або зайчатини. Очевидний парадокс: мусульманський світ, запозичивши біблійні санітарні закони, дбає про те, щоб послідовники Магомета були здоровими, в той час як ми, християни, майже нічого не знаємо про це?

Тут також доречно згадати, що розподіл на чисту й нечисту їжу Бог зробив ще задовго до того

часу, як жив Авраам – прабатько арабів і ізраїльтян. У Бутті 7:1, 2 написано: «І сказав Господь Ноеві: “Увійди ти й увесь дім твій до ковчегу, бо Я бачив тебе праведним перед лицем Своїм в усім роді. Із усякої чистої худоби візьмеш собі по семеро, самця та самицю її, а з худоби нечистої двоє – самця та самицю її”».

Читаючи біблійні поради відносно того, що вживати, а що ні, ми маємо вільний вибір – прийняти ці істини чи проігнорувати їх. Хоча безперечним є той факт, що в новозавітні часи апостол Павло радив християнам все ж враховувати Божі поради щодо їжі (1 Тим. 4:4, 5). Дійсно, хто компетентніший у цьому питанні – людина, котра з часом стала їсти все підряд, чи Бог, Який створив нас і дав чіткі інструкції у Своєму Слові щодо їжі?

ЯК НЕ НАБРАТИ ВАГУ ВЗИМКУ?

Наближаються морози, і багато людей запитує: «Як не набрати вагу взимку?». Адже навесні, скидаючи куртки й светри, ми помічаємо зайві 2-3, а то й 5-7 кілограмів.

У холодну пору року організм людини автоматично запускає процес накопичення жирових запасів: так він утеплюється, готуючись до життя в суворих умовах зими. У результаті за осінньо-зимовий період ми набираємо від 2 до 5 кг зайвої ваги та усю весну й літо боремося з ними.

Але людина навряд чи була б названою «вінцем творіння», якби не вміла керувати своїми бажаннями. Ми повинні контролювати власну вагу, адже її надлишок – це не тільки зовнішній недолік, а й серйозне захворювання, коли порушується жировий і вуглеводний обмін і всі органи працюють більше, ніж зазвичай. Головне – визначити причину появи зайвих кілограмів і вибрати правильну тактику боротьби з ними.

ДЕПРЕСІЯ – ГОЛОВНИЙ ВОРОГ СТРУНКОЇ ФІГУРИ

Зменшення світлового дня, характерне для осінньо-зимового періоду, знижує рівень серотоніну, що виробляється мозком людини. Цей гормон активно впливає майже на всі біологічні процеси, що відбуваються у нашому організмі, підвищує життєвий тонус, дарує спокій і впевненість у собі.

У наслідок цього ми можемо вирішити будь-які складні завдання та досягнути успіху. Дефіцит серотоніну, навпаки, призводить до депресій і неврозів, до загострення алергічних і запальних захворювань, до посилення мігрені та навіть прояву агресії. Переїдання – один з багатьох негативних наслідків цього стану, тому що їжа є найпростішим і найдоступнішим антидепресантом.

Проте ефективніший спосіб боротьби з депресією – прогулянки на свіжому повітрі. Вони допомагають замінити нестачу денного світла – основної причини хвороби – та позбавитися від наслідків – набору ваги. Тому частіше гуляйте на свіжому повітрі.

Навіть 15 хвилин прогулянки пішки досить, щоб спалити зайві 70 калорій і отримати необхідну для вироблення серотоніну дозу денного світла. І навіть якщо ви зранку до ночі перебуваєте в офісі, використовуйте обідню перерву для прогулянки. Повірте – заряд бадьорості та гарного настрою вам гарантований!

Ненсі Ван-Пелт

Слухайте серцем

Уміння слухати – це такий елемент спілкування, котрим найбільше нехтують і який найменше розуміють. Щоб уміти слухати, не потрібно мати наукове звання, – цьому просто необхідно вчитися.

Деякі люди не вміють слухати, але до того часу, коли виявляють цей свій недолік, вони зазвичай уже опиняються на краю прірви.

Ось яскравий приклад невміння слухати. 30 жовтня 1938 року о 20.30 близько шести мільйонів радіослухачів Сполучених Штатів почули звичайну радіовиставу, але за велінням долі вона мала серйозні наслідки.

«Радіостанція “Коламбія” спільно зі своїми радіокомпаніями, – сказав диктор, – представляють Орсона Уеллеса та радіовиставу театру “Меркюрі” за романом Герберта Уеллса “Війна світів”».

Усе було так буденно, що майже ніхто не звернув увагу на ці слова. Та й навіщо? Роман тичну танцювальну мелодію, яка звучала після оголошення, було слухати значно приємніше. Але все ж одне словосполучення закарбувалося в свідомості слухачів і стало причиною для паніки: «Війна світів!.. ВІЙНА СВІТІВ!».

Ці жахливі слова були частиною звичайного оголошення, але для майже мільйона американців, які почули тільки частину повідомлення, вони означали загибель і кінець світу. Почувши, що наближа-

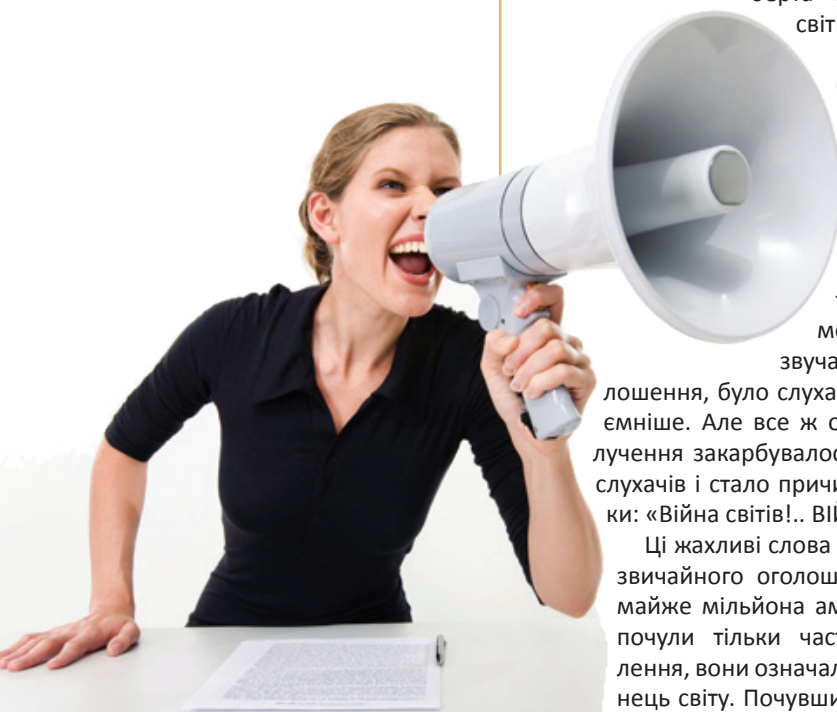
ється кінець світу, вони вибігли з будинків у пошуках безпечного сховища, прихопивши лише найцінніші речі.

Коли люди налякані чи у відчаї, вони роблять дивні вчинки. У місті Нью-Арк, штат Нью-Джерсі, паніка почалася після того, як двадцять сімей, почувши оголошення, з криками вибігли на вулиці. Їхні голови були обмотані мокрими рушниками, щоб захиститися, як вони думали, від атаки отруйним газом. Інші виносили меблі в безпечніші місця. Люди безперервно телефонували до міліцейських відділків, пропонуючи свою допомогу в якості воїнів-добровольців у війні з марсіанами-загарбниками. У місті Маунт Верной, штат Нью-Йорк, один чоловік, якого всі вважали безнадійним інвалідом, почувши слова «напад, вторгнення», встав і, спотикаючись, вийшов з дому, сів у свій автомобіль і зник...

Багато людей у великих містах по всій країні намагалися додзвонитися до своїх близьких, зі сльозами на очах шепотіли слова прощання. Інші сиділи нерухомо, паралізовані страхом, перебуваючи в шоківому стані, чи впадали в істерику.

А в цей час у радіостудії спокійно сиділи Орсон Уеллес та інші актори, навіть не уявляючи того, яку національну паніку викликала їхня програма. Вони продовжували працювати й думали, що все йде добре, особливо звукові спецефекти, поки випадково не побачили, що за вікнами диспетчерської працівники студії та поліція бурно жестикулюють, вимагаючи негайно зупинити програму.

Через хвилину Уеллесу та його колегам повідомили, що вони спричинили

паніку національного масштабу. Це була майстерно підготовлена програма з чудовим складом акторів. І прозвучала вона в ефірі в найбільш сприятливий для паніки час. Уже декілька місяців нерви американців були напружені через чутки про війну в Європі та можливу участь у ній Америки. Угода, підписана чотири тижні тому Адольфом Гітлером і Невіллом Чемберленом, обіцяла мир. Але кожного турбувала думка про вторгнення. Так, Орсон Уеллес і радіостанція не змогли б придумати більш сприятливої миті для паніки. Але факт залишається фактом: радіослухачі частково пропустили або зовсім не почули оголошення про те, що їхні приймачі передають драматичну виставу, вони не чули ні назви п'єси, ні імені автора. Вони не встановили зв'язок між програмою та анонсом передач: «з 20.00 до 21.00 – роман Герберта Уеллса “Війна світів”». Слухачі проігнорували чи просто не почули трьох додаткових оголошень, зроблених протягом радіотрансляції, які підкреслювали, що дана програма містить елементи фантастики.

Подальші дослідження показали, що люди, які не піддалися паніці, звернули увагу на повідомлення й тому спокійно слухали програму. Але факт залишається фактом – шоста частина радіослухачів була неуважною, тому не змогла визначити, що ж відбувалося насправді. Невміння слухати – особиста проблема багатьох, про існування котрої вони навіть не підозрюють.

Чи є не вміння слухати проблемою в шлюбі? У своєму опитуванні я намагалася з'ясувати дану проблему. Кожний респондент мусив прокоментувати таке твердження: «Мій партнер уважно слухає все, що я йому кажу». 47% опитаних повідомили, що їхні партнери слухають уважно «іноді», «рідко» чи «ніколи». 55% дізналися, що їхні партнери звинувачують у цьому їх самих. Багато хто скаржився, що їхні партнери розсіяні чи не виявляють зацікавленості, коли розмовляють з ними. Інші говорили, що вони уникають погляду в очі під час розмови. Дружини заявляли, що чоловіки не слухають їх, а чоловіки запевняли, що дружини ніколи не чують сказаного. Так, не вміння слухати – проблема в шлюбі. Але ж так мало потрібно, щоб позбутися її, – просто відкрити своє серце й... вуха.

Іствуд Атватер

10 прийомів для розвитку вміння слухати

1.

ПРОАНАЛІЗУЙТЕ СВОЄ ВМІННЯ СЛУХАТИ СПІВРОЗМОВНИКА. Які ваші сильні сторони? Які помилки ви робите? Можливо, ви судите людей занадто швидко? Чи часто ви перебиваєте співрозмовника? Що заважає спілкуванню? Знання своїх звичок слухати є першим кроком до змін на краще.

2.

НЕ УНИКАЙТЕ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА СПІЛКУВАННЯ. Пам'ятайте, що в розмові беруть участь дві людини: одна говорить, друга слухає, але потрібно мінятися місцями. Якщо ви не розумієте, про що говорить співрозмовник, то повинні дати йому зрозуміти це, ставлячи уточнюючі запитання. Як може хтось дізнатися, що ви його не розумієте, якщо ви самі не скажете про це?

3.

БУДЬТЕ ФІЗИЧНО УВАЖНИМИ. Поверніться обличчям до того, хто говорить. Підтримуйте з ним візуальний контакт. Переконайтеся, що ваша поза й жести говорять про те, що ви слухаєте. Сидіть чи стійте на такій відстані від співрозмовника, щоб спілкування було зручним для обох. Пам'ятайте, що той, хто говорить, хоче спілкуватися з уважним, живим співрозмовником, а не з кам'яною стіною.

4.

ЗОСЕРЕДЬТЕСЯ НА ТОМУ, ЩО ГОВОРІТЬ СПІВРОЗМОВНИК.

Оскільки зосереджувати увагу людина може недовго (менше однієї хвилини), слухання вимагає свідомої концентрації уваги.

Зведіть до мінімуму так звані ситуаційні перешкоди – вимкніть телевізор чи телефон, щоб не заважали. Не допускайте «блукання» думок. Допомогти сконцентруватися на тому, про що говорить співрозмовник, вірогідніше, може ваша фізична увага й мовна активність.

5.

СТАВТЕСЯ З ПОВАГОЮ ДО СПІВРОЗМОВНИКА.

Це створює сприятливу атмосферу для спілкування. Чим більше схвалення відчуває той, хто говорить, тим точніше він висловить свою думку. Будь-які негативні почуття до того, хто слухає, викликають захисну реакцію, почуття невпевненості та недовіри в спілкуванні.

Костянтин Рогачов

«Своя» віра

*«Я маю Бога в душі»,
«Я вірю в Бога по-своєму», «Як хочу, так і вірю!», «У нашій країні свобода віросповідання, у мене своя віра!» – такі фрази можна часто почути у відповідь на запрошення відвідати церкву чи на пропозицію подарувати релігійну літературу. Ті, хто так говорить, використовують ці слова як щит, який дає зрозуміти: мене не чіпати! На жаль, дуже часто за цим щитом ховається не «своя» віра, а її відсутність. Ми не хочемо, щоб хтось чіпав нас, не хочемо торкатися гострих питань релігії. Але зовсім невіруючим сьогодні бути немодно. Адже атеїста більше намагатимуться переконати. А так усе ніби добре – в Бога ж то вірю. Тільки по-своєму.*

Часто можна почути й таку фразу: «Бог у всіх релігіях один, от у Нього я й вірю». Напевно, ці люди уявляють Господа далеким, байдужим, а Його існування – таким, яке жодним чином не стосується життя людей. Він живе десь на небі, у космосі, у Всесвіті. Дуже далеко, нам звідси не видно. Я в Нього вірю – що ще потрібно? Кому потрібні всілякі молитви, богослужіння, обряди? Однак такий світогляд не є вірою. Це – справжнісінький атеїзм, адже віра в існування Бога й одночасне ігнорування Його волі нічим не кращі, ніж заперечення Божого буття. Якщо я знаю (читаєте: вірю), що в мене є рідні люди, то я прислухаюсь до них, спілкуюся з ними. Так само й з Богом: якщо ми визнаємо факт існування Творця, то маємо прислухатися до Його слів, спілкуватися з Ним і будувати своє життя згідно з Його волею.

Майже весь науковий світ сьогодні перестав заперечувати існування Бога, навіть навпаки – зайнявся пошуком доказів.

Але немає вагоміших доказів, ніж особисті досвіди лю-

дей. Згадайте своє життя – адже були такі неочікувані чудові миті, коли не виникало сумнівів щодо існування Вищої Сили. Наш Бог – живий Бог, Він прагне спілкування зі Своїм творінням; Йому не байдуже, як ми поводитимось і як спілкуємося з Ним. Упродовж усієї історії Він звертався до людей, відкривав Свою волю та закликав виконувати її. Але кульмінацією прагнення побудувати стосунки з людьми став Його Прихід на Землю в образі людини 20 століть тому. Живучи на Землі, Ісус Христос показав нам Бога Отця, показав шлях на Небеса. Він говорив про Себе: «Я є дорога, і правда, і життя! Ніхто не приходить до Отця, якщо не через Мене» (Івана 14:6). І дійсно, хто міг краще за Ісуса показати характер Бога? Пізнаючи Христа, ми пізнаємо Бога. У всій повноті характер і життя Христа описані у Святому Письмі. Бог відкриває кожному з нас шлях, на якому ми можемо з Ним зустрітись.

«Чудово, тоді кожний може пізнати Христа по-своєму. Адже усі ми різні. У кожного своя правда», – можуть заперечити деякі люди. Це так, усі ми різні, кожен по-своєму сприймає світ, і Бог відкриває Себе кожному з нас. Але правда (істина) повинна все-таки бути одна. Чому? Пам'ятаєте такий вислів: «Міряти своєю міркою»? Вив-

чимо джерела його походження. Був час, коли кожний торговець мав свою міру (довжини об'єму, ваги) – таку, яка йому більше подобалася, була зручнішою й вигіднішою. Це створювало багато незручностей, часто призводило до невиконаних угод. І тому люди зрозуміли, що повинен бути певний спільний для всіх еталон, мірило, зразок, з яким можна звіряти свою мірку. Сьогодні ми маємо таблиці вимірів, за допомогою яких можемо встановити еквіваленти показників для різних країн. І це значно полегшило життя. Так само і з правдою – можна припустити, що в кожного вона своя, але все ж таки варто визнати, що істина одна. Вона характеризується унікальністю, неповторністю. Сам вислів «У мене своя правда» показує, що ця правда відрізняється від іншої, «не своєї». Якої ж тоді? Можливо, загальноприйнятої? Чи даної Богом?

Сьогодні ми можемо зробити вибір: прийняти відкриття Боже як істину, як інструкції до дії та почати пізнавати Бога чи придумувати свою зручну віру й підігнаного під власні стандарти бога. Але такий «бог» не підтримає в тяжку хвилину, не подарує диво, прощення гріхів і вічне життя, як це вже зробив для нас Ісус Христос. Тому вибір за вами. Це право Бог дав нам при створенні й не забере його ніколи.

Вирішили відшукати Божественну Істину? Тоді візьміть у руки величну книгу, яку Бог залишив нам для пізнання Його характеру, – Біблію і з молитвою, без упереджень прочитайте. Ви дізнаєтеся, що визнання існування Господа та виконання обрядів замало. Потрібно спілкуватися з Господом: читати Слово Боже, молитися, відвідувати богослужіння. Без цього всього «своя» чи «просто віра» нічого не варта. Бог бажає так багато розповісти про Себе, показати всю глибину любові до нас. Потрібно лише простягнути руку – і взяти, розплющити очі – й побачити.

6. НАМАГАЙТЕСЯ ЗРОЗУМІТИ НЕ ЛИШЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІВ, А Й ПОЧУТТЯ СПІВРОЗМОВНИКА. Пам'ятайте, що люди передають свої думки й почуття «закодованими» – згідно з соціальними нормами. Слухайте не лише слова, намагайтеся зрозуміти почуття. Наприклад, робітник, який говорить: «Я закінчив роботу з листами», передає іншу думку, ніж той, хто каже: «Нарешті я покінчив з цими листами!». Хоча зміст цих повідомлень однаковий, останнє повідомлення, на відміну від першого, виражає ще й почуття. Уважний керівник, який слухає не лише повідомлення робітника, але й розуміє його почуття, перш ніж дати нове завдання, досягне більшої ефективності у спілкуванні, ніж той, який просто доручить іншу роботу.

7. СПОСТЕРІГАЙТЕ ЗА НЕВЕРБАЛЬНИМИ СИГНАЛАМИ ТОГО, ХТО ГОВОРИТЬ. Оскільки більша частина спілкування є невербальною, зважайте не лише на слова, а й на невербальну поведінку. Слідкуйте за виразом обличчя співрозмовника та за тим, як він підтримує візуальний контакт. Слідкуйте за тоном голосу й швидкістю мовлення. Зверніть увагу на те, як близько чи як далеко від вас сидить чи стоїть той, хто говорить, чи підтверджують невербальні сигнали інформацію чи суперечать їй.

8. НАМАГАЙТЕСЯ ПОКАЗАТИ РОЗУМІННЯ. Користуйтеся прийомом рефлексивного слухання, щоб зрозуміти, що насправді відчуває співрозмовник і що він намагається сказати. Емпатичне спілкування означає не лише згоду з тим, хто говорить, але й дозволяє точніше зрозуміти повідомлення.

9. СЛУХАЙТЕ САМОГО СЕБЕ. Слухати самого себе особливо важливо для розвитку вміння слухати інших. Коли ви стурбовані чи емоційно збуджені, то не здатні слухати те, що говорять інші. Якщо ж чийсь слова торкнуться ваших почуттів, повідомте про них співрозмовнику: це вирішить проблему та допоможе вам краще слухати інших.

10. ВІДПОВІДАЙТЕ НА ПРОХАННЯ ПЕВНИМИ ДІЯМИ. Пам'ятайте, що часто мета співрозмовника – отримати дещо відчутне, наприклад, інформацію, чи змінити думку, чи змусити зробити щось. У цьому випадку адекватна поведінка – найкраща відповідь для співрозмовника.

Після 12 років спільного життя моя дружина на-
полягла, щоб я запросив іншу жінку на обід і в кіно.
Вона сказала мені: «Я люблю тебе, але знаю, що
й інша жінка любить тебе й хотіла б провести з тобою час».

Іншою жінкою, якій моя дружина просила приділити увагу,
була моя мама. Вона була вдовою вже 19 років.

Але через те що моя робота й троє дітей забирали в мене
багато сил і часу, я відвідував її рідко.

Того вечора я зателефонував їй, щоб запросити на вече-
рю й у кіно.

— Що трапилося? З тобою все гаразд? — відразу запитала
вона.

Моя мама — з тих жінок, які налаштовуються на погані новини,
якщо хтось пізно телефонує.

Я подумав, що тобі буде приємно провести зі мною час, — від-
повів я.

Мама замислилася на секунду, потім сказала:

— Я дуже цього хочу.

Коли в п'ятницю після роботи я їхав до неї, то трохи переживав.
Коли моє авто загальмувало біля будинку, я побачив її і зрозумів, що
вона також хвилювалася.

Мама стояла біля дверей, накинувши на плечі пальто. Її волосся
було завите, вона одягнула плаття, яке придбала на святкування остан-
ньої річниці свого весілля.

Я сказала своїм друзям, що мій син проведе сьогодні зі мною вечір
у ресторані, і вони були вражені, — сказала вона, сідаючи в машину.

Ми поїхали в ресторан. Він був хоч і не розкішним, але дуже гар-
ним і затишним. Моя мама взяла мене під руку та йшла так, ніби була
першою леді.

Коли ми сіли за столик, мені довелося самому читати їй меню, адже
мама вже погано бачила.

Прочитавши до середини, я підвів очі й побачив, що мама дивилася
на мене, а на її вустах була ностальгічна усмішка.

Раніше, коли ти був маленьким, усе меню читала я, — сказала вона.

Отож, прийшов час платити послугою за послугу, — відповів я.

За вечерею ми просто ділилися останніми подіями нашого життя.
Було дуже приємно розмовляти! Але ми так захопилися, що запізни-
лися в кіно.

Коли я привіз маму додому, вона сказала: «Я хотіла б ще піти з то-
бою в ресторан. Тільки цього разу я запрошую тебе».

Я погодився.

Як минув вечір? — запитала дружина, коли я повернувся додому.

Дуже добре. Значно краще, ніж я собі уявляв, — відповів я.

Через декілька днів моя мама померла від інфаркту.

Це сталося так несподівано, що в мене не було можливості допо-
могти їй.

А ще за кілька днів я отримав конверт з квитанцією про оплату
з того ресторану, де ми з мамою вечеряли. Разом з квитанцією
була записка: «Я сплатила рахунок за нашу другу вечерю наперед.
Правда, я не впевнена, що зможу повечеряти з тобою. Але я за-
платила за двох: за тебе і за твою дружину. Напевно, я не змо-
жу пояснити тобі, що означала для мене та вечеря
на двох, на яку ти мене запросив. Сину мій, я
люблю тебе».

Бережіть своїх батьків! Вони єдині, хто
щиро радіє вашим успіхам і переживає
за ваші невдачі. Проводьте з ними
якомога більше часу, адже
день, коли їх не стане,
прийде неспо-
дівано...

